

Ulike vurderingsområder og mestringsnivåbeskrivelser

For å ivareta behovet for nyansert kunnskap om elevers skriving, bør tekstene analyseres eller vurderes ut fra ulike områder ved skriving. Læreren som skal vurdere en tekst bør starte med å se etter det eleven faktisk har mestret, for så å se etter hva du som lærer trenger å vektlegge i din veiledning av eleven.

Vurderingsområder:

- **Skriver-leser-interaksjon:** Hvordan man henvender seg til en tenkt leser og tar hensyn til denne leserens behov for informasjon.
- **Innhold:** Om innholdet er relevant for oppgaven, og i hvilken grad innholdet er utdypet og vektet på en formålstjenlig måte.
- **Tekstopbygging:** I hvilken grad teksten er bygd opp på en logisk måte med tanke på kommunikasjonssituasjonen.
- **Språkbruk:** Setningsvariasjon, språklig presisjon, språklige virkemidler.
- **Formverk, rettskriving, tegnsetting:** Her skal du vurdere formalia

I tillegg til disse vurderingsområdene vil det i sammensatte eller multimodale tekster være relevant å se på om illustrasjon eller bilde og verbaltekst er knyttet sammen på en fagrelevant måte.

Hvert vurderingsområde har fokus på ett aspekt ved skriving, slik at kvaliteter kan ses uavhengig av andre aspekter. En elev kan for eksempel ha god struktur i teksten sin selv om innholdet ikke er relevant for skriveoppgaven. Med bakgrunn i vurderingen kan du som lærer bruke den informasjonen du har innhentet til å planlegge din veiledning av enkeltelever, men også hva du bør vektlegge i din skriveundervisning. Foruten å få informasjon om elevers skriving, er vurderingen også egnet til å undersøke og styrke kollegiets tolkningsfelleskap. Gjennom felles vurderingsarbeid med utgangspunkt i mestringsnivåbeskrivelsene som kan man få et felles språk for å diskutere seg fram til enighet om hva som skal vektlegges i vurdering

MESTRINGSNIVÅBESKRIVELSER:

Skriver-leser-interaksjon

NIVÅ 1	NIVÅ 2	NIVÅ 3	NIVÅ 4	NIVÅ 5
<ul style="list-style-type: none">• Teksten etablerer en uklar relasjon mellom skriver og leser. For å kunne forstå teksten kreves tilgang til oppgaveformuleringen.	<ul style="list-style-type: none">• I den sakpregede teksten gjøres et forsøk på å etablere en relevant relasjon mellom skriver og leser (jf. oppgaveformuleringen), men det kan være noe uklart hvorfor skriveren henvender seg til denne leseren.• Den sakpregede teksten kan i enkelte tilfeller gjøre forsøk på å ivareta leserens behov for kjennskap til deltakere, begrep og omstendigheter (f.eks. gjennom forklaringer, som imidlertid ikke er tilpasset leseren i oppgaveformuleringen).• Fiksjonsteksten iscenesetter en lite sammenhengende og lite troverdig fiksjonsverden.	<ul style="list-style-type: none">• Den sakpregede teksten antyder en relevant relasjon mellom skriver og leser (jf. oppgaveformuleringen), men forholder seg ikke konsekvent til denne leserens perspektiv.• Den sakpregede teksten ivaretar i noen grad leserens behov for kjennskap til deltakere, begrep og omstendigheter (f.eks. gjennom forklaringer, som i noen tilfeller er tilpasset leseren i oppgaveformuleringen).• Den sakpregede teksten kan i noen få tilfeller inkludere skilting, men denne er ikke alltid nødvendig eller funksjonell.• Fiksjonsteksten iscenesetter en fiksjonsverden med deltakere, omstendigheter og atmosfære, men som ikke er gjennomgående troverdig og som kan inneholde en del logiske brister.	<ul style="list-style-type: none">• Den sakpregede teksten etablerer en stort sett relevant relasjon mellom skriver og leser (jf. oppgaveformuleringen), men forholder seg ikke alltid til denne leserens perspektiv.• Den sakpregede teksten ivaretar stort sett leserens behov for kjennskap til deltakere, begrep og omstendigheter (f.eks. gjennom forklaringer, som ofte er tilpasset leseren i oppgaveformuleringen).• Den sakpregede teksten kan inkludere skilting og denne er for det meste funksjonell og bidrar til å holde leseren fokusert.• Fiksjonsteksten iscenesetter en stort sett troverdig fiksjonsverden med deltakere, omstendigheter og atmosfære.	<ul style="list-style-type: none">• Den sakpregede teksten etablerer en relevant relasjon mellom skriver og leser (jf. oppgaveformuleringen) og forholder seg konsekvent til denne leserens perspektiv.• Den sakpregede teksten ivaretar gjennomgående leserens behov for kjennskap til deltakere, begrep og omstendigheter (f.eks. gjennom forklaringer som er tilpasset leseren i oppgaveformuleringen).• Den sakpregede teksten kan inkludere skilting, som er brukt på en balansert og systematisk måte.• Fiksjonsteksten iscenesetter en gjennomgående troverdig fiksjonsverden med deltakere, omstendigheter og atmosfære.

Innhold

NIVÅ 1	NIVÅ 2	NIVÅ 3	NIVÅ 4	NIVÅ 5
<ul style="list-style-type: none"> • Teksten har et innhold som er delvis relevant eller som har deler som er relevante for oppgaven. 	<ul style="list-style-type: none"> • Teksten har et innhold som for det meste er relevant for oppgaven. 	<ul style="list-style-type: none"> • Teksten har et innhold som er relevant for oppgaven. 	<p>----></p>	<p>----></p>
<ul style="list-style-type: none"> • Emnet er i fokus i deler av teksten. 	<ul style="list-style-type: none"> • Emnet er stort sett i fokus i hele teksten. 	<p>----></p>	<ul style="list-style-type: none"> • Emnet er i fokus i hele teksten. Innholdet er vektet på en formålstjenlig måte. 	<ul style="list-style-type: none"> • Emnet er i fokus og kan utvikles i teksten. Innholdet er vektet på en formålstjenlig måte.
<ul style="list-style-type: none"> • Den sakpregede teksten inneholder noen få og enkle eksempler, utdypinger og begrunnelser, men de kan være lite relevante. 	<ul style="list-style-type: none"> • Den sakpregede teksten inneholder enkle eksempler, utdypinger og begrunnelser, og de fleste er relevante. 	<ul style="list-style-type: none"> • Den sakpregede teksten inneholder noen relevante eksempler, utdypinger og/eller begrunnelser. 	<ul style="list-style-type: none"> • Den sakpregede teksten inneholder flere gode og relevante eksempler, utdypinger og/eller begrunnelser. 	<ul style="list-style-type: none"> • Den sakpregede teksten inneholder gjennomgående gode og relevante eksempler, utdypinger og/eller begrunnelser.
<ul style="list-style-type: none"> • Fiksjonsteksten er handlingsdreven eller består av løsrevne hendelser. 	<ul style="list-style-type: none"> • Fiksjonsteksten er primært handlingsdreven og kan vise tendenser til utvikling av motiv, tematikk, karakterer, miljøer eller hendelser. 	<p>----></p>	<ul style="list-style-type: none"> • Fiksjonsteksten kan være delvis handlingsdreven, men inneholder også deler der motiv, tematikk, karakterer, miljøer eller hendelser er godt utviklet. 	<ul style="list-style-type: none"> • Fiksjonsteksten viser utvikling av motiv, tematikk, karakterer, miljøer eller hendelser, og disse aspektene ved teksten henger godt sammen.

----> = samme som forrige nivå

Tekstopbygging

NIVÅ 1	NIVÅ 2	NIVÅ 3	NIVÅ 4	NIVÅ 5
<ul style="list-style-type: none"> • På overordnet nivå har den sakpregede teksten en uklar struktur. • Fiksjonsteksten har en uklar struktur. <ul style="list-style-type: none"> • Avsnittene er korte og består ofte av enkeltstående utsagn. <ul style="list-style-type: none"> • Teksten kan vise bruk av flere typer enkle setningsforbindere, men disse er ikke alltid brukt på en funksjonell måte. 	<ul style="list-style-type: none"> • Den sakpregede teksten kan vise forsøk på struktur (f.eks. gjennom innledning og/eller avslutning, punkter eller mellomoverskrifter). • Fiksjonsteksten kan vise forsøk på struktur. <ul style="list-style-type: none"> • Avsnittene består av innholdselementer som er stilt opp assosiativt eller uten logisk rekkefølge. Avsnittene kan bestå av enkeltstående utsagn. <ul style="list-style-type: none"> • Teksten viser bruk av flere typer enkle setningsforbindere. Bruken er lite variert. 	<ul style="list-style-type: none"> • Den sakpregede teksten viser forsøk på bruk av struktureringsprinsipper som er tilpasset skrivesituasjonen (f.eks. oppbygging mot et hovedpoeng). • Fiksjonsteksten kan vise forsøk på bruk av struktureringsprinsipper for å utvikle plottet. <ul style="list-style-type: none"> • Avsnittene består av innholdselementer som ofte er tematisk grupperte. <ul style="list-style-type: none"> • Teksten viser bruk av flere typer setningsforbindere. Ofte overforbrukes enkelte setningsforbindere. I noen tilfeller er setningsforbinderne overflødige. 	<ul style="list-style-type: none"> • Den sakpregede teksten viser bruk av struktureringsprinsipper som gjør at den stort sett har en hensiktsmessig oppbygning tilpasset skrivesituasjonen. Teksten kan ha en avslutning (f.eks. gjennom en oppsummering eller en avsluttende appell). • Fiksjonsteksten anvender struktureringsprinsipper for å utvikle plottet. <ul style="list-style-type: none"> • Avsnittene har som regel indre logisk struktur (f.eks. med temasetninger) og er ofte tematisk gruppert. Dette gjør teksten lett å følge (f.eks. kan forklaringer ofte presenteres i en funksjonell rekkefølge). Avsnitt kan være korrekt grafisk markert. <ul style="list-style-type: none"> • Teksten viser bruk av flere typer setningsforbindere, som for det meste er brukt på en funksjonell måte. 	<ul style="list-style-type: none"> • Den sakpregede teksten viser bruk av struktureringsprinsipper som gjør at den har en hensiktsmessig oppbygning tilpasset skrivesituasjonen. Tekstens innledende del danner en relevant bakgrunn for teksten. Teksten har en hensiktsmessig avslutning (f.eks. gjennom en oppsummering eller en avsluttende appell). • Fiksjonsteksten anvender systematisk avanserte struktureringsprinsipper for å utvikle plottet. <ul style="list-style-type: none"> • Avsnittene har indre logisk struktur (f.eks. med temasetninger). Avsnittene er tematisk ordnet på en måte som gjør at teksten blir lett å følge (f.eks. kan forklaringer ofte presenteres i en funksjonell rekkefølge – f.eks. det generelle før det spesifikke eller avslutningen kan peke tilbake på innledningen). Avsnitt er som oftest korrekt grafisk markert. <ul style="list-style-type: none"> • Teksten viser funksjonell bruk av varierte og avanserte setningsforbindere. Disse er ikke brukt overflødig.

Språkbruk

NIVÅ 1	NIVÅ 2	NIVÅ 3	NIVÅ 4	NIVÅ 5
<ul style="list-style-type: none"> • Setningene begynner stort sett på samme måte. Teksten har enkel setningsstruktur uten underordning. • Teksten er preget av muntlig språk med assosiative innholdselementer, eller muntlige formuleringer. 	<ul style="list-style-type: none"> • Setningene har noe variasjon i forfeltet, men teksten viser likevel lite variert setningsstruktur, for eksempel ved mange repeterende setningsledd. • Teksten kan være preget av muntlig språk med assosiative innholdselementer, innskudd og mange fyllord. • Det er lite variasjon i ordvalg. Begreper og formuleringer er ofte upresise. 	<ul style="list-style-type: none"> • Setningene har noe variasjon i forfeltet. Teksten kan vise begynnende kompleks setningsstruktur. Enkelte setninger kan ha brister i syntaks når setningene blir komplekse. • Teksten kan vise noe variert ordvalg. Begreper og formuleringer kan være presise. • Teksten kan vise bruk av språklige virkemidler (f.eks. metaforer, sammenlikninger, kontraster, retoriske spørsmål gjentakelser og ironi). 	<ul style="list-style-type: none"> • Setningene har noe variasjon i forfeltet. Deler av teksten kan vise kompleksitet og variasjon i setningsstruktur. • Teksten viser stort sett variert ordvalg. Det er stort sett presisjon i formuleringer og begreper. • Teksten kan vise funksjonell bruk av språklige virkemidler. 	<ul style="list-style-type: none"> • Setningene har variasjon i forfeltet. Teksten har kompleks og variert setningsstruktur. • Teksten viser variert ordvalg og presisjon i formuleringer og begrep. • I tekster der det er relevant, viser teksten riktig bruk av avanserte begreper. <p>----></p>

----> = samme som forrige nivå

Formverk, rettskriving og tegnsetting

NIVÅ 1	NIVÅ 2	NIVÅ 3	NIVÅ 4	NIVÅ 5
<ul style="list-style-type: none"> • Teksten viser i stor grad bruk av fonologisk strategi. Noen ikke-lydrette ord staves riktig. • Teksten inneholder noen punktum etter helsetninger. Teksten har for det meste stor bokstav i egennavn og i ny setning etter punktum. 	<ul style="list-style-type: none"> • Teksten har riktig skrivemåte for noen lange lydrette ord og flere ikke-lydrette ord. Teksten kan ha noen dialektord. • Andre skilletegn prøves ut i tillegg til punktum: spørretegn, utropstegn. Teksten har ofte komma ved oppramsing. Teksten har for det meste stor bokstav i egennavn og i ny setning etter punktum. 	<ul style="list-style-type: none"> • Teksten har stort sett riktig skrivemåte for de fleste ord. Teksten inneholder ofte og-/å-feil, som en konsekvens av at den er mer språklig avansert. • Teksten viser stort sett riktig bruk av store skilletegn. Teksten har komma ved oppramsing. Teksten kan ha komma mellom helsetninger som bindes sammen med setningsforbindere. Teksten har stor bokstav i egennavn og i ny setning etter punktum. • Teksten kan ha markering av direkte tale med replikkstrek eller kolon og anførselstegn (i tekster hvor dette er relevant). 	<ul style="list-style-type: none"> • Teksten viser riktig skrivemåte for de fleste ord. Enkelte og-/å-feil kan forekomme. • Teksten viser stort sett riktig bruk av store skilletegn. Teksten har komma ved oppramsing og mellom de fleste helsetninger som bindes sammen med setningsforbindere. Teksten har stor bokstav i egennavn og i ny setning etter punktum. 	<ul style="list-style-type: none"> • Teksten viser riktig skrivemåte for de fleste ord. • Teksten viser riktig bruk av store skilletegn. Teksten viser stort sett korrekt bruk av komma, men feil i mer komplekse setningsstrukturer kan forekomme (f.eks. etter en som-setning). Teksten har stor bokstav i egennavn og i ny setning etter punktum. • Teksten viser riktig tegnsetting ved direkte tale.
<ul style="list-style-type: none"> • Bruk av tempus kan være lite konsekvent. 	<ul style="list-style-type: none"> • Teksten viser for det meste funksjonell bruk av tempus i enkle setninger. • Teksten viser for det meste riktig samsvarsbøying. 	<ul style="list-style-type: none"> • Teksten viser for det meste funksjonell bruk av tempus. Enkelte feil kan forekomme i avanserte setninger. • Teksten viser korrekt samsvarsbøying. 	<ul style="list-style-type: none"> • Teksten viser funksjonell bruk av tempus. 	

----> = samme som forrige nivå